

Studiebesök på Tidningshuset Ingarvet

Vi förstod att intresset skulle vara stort och därför bokade vi två datum för vårt studiebesök. Peter Holmbom på tidningen var vänlig nog att ställa upp under två kalla kvällar. Båda dagarna var fullbokade men ett visst manfall inträffade på grund av kylan. Det var 22 grader kallt men marschallerna lyste välkomnande i mörkret så att vi visste var vi skulle gå in.

Vi samlades i Pressrummet där Peter gav oss en genomgång om hur mediavärlden ser ut idag. Han svarade också på en hel del frågor från oss. Det händer mycket där nu och det går fort. Papperstidningen har ju varit den mest använda informationskällan för så många av oss. I Dalarna har vi fortfarande våra tidningar kvar även om upplagan minskar. Man räknar med att den har den halverats om 10 år . (Genomsnittsåldern för en prenumerant är 62 år).

Tidningen består av

- Nyheter/notiser
- Reportage
- Undersökande material
- Åsiktsmaterial
- Nöjesläsning
- Annonser

Vi fick några visioner om framtiden. Som alternativ till papperstidningen finns Radio-TV-Appar-Direktreklam-gratistidningar-E-tidning -Webb. Nyheter förmedlas också i nya kanaler såsom Facebook, Twitter-Iphone-You Tube mm. Dt:s (dt.se) nättidningar har t.ex 191.800 besökare/vecka. än så länge är nättidningen gratis, men hur länge?

Som kuriosa kan nämnas att det som engagerar folk mest i Dalarna är Leksands IF och vargfrågor.

Efter teoretisk genomgång var det dags för en rundvandring genom tidningshuset. Vi började hos säljorganisation, vidare till redaktion och ner i tryckhallen och packsalen.

I nya fräscha lokaler sitter säljare för Radio, gratistidningar, tidningar samt web. En ensam flitig säljare sitter kvar och registrerar

Nu har vi kommit in på redaktionen. Här håller kvällsredigerarna på och gör i ordning morgondagens tidning

Vi går ner en trappa och kommer då till tryckeriet. Peter, vår ciceron, står här bredvid vår ordförande.

Ännu så länge är pressen tyst. Klockan är 19.40 och kl 20.00 dundrar den igång med den första av morgondagens tidningar. Här trycks FK, SDT, BT och NLT. Pralin och vissa legoarbeten. MT trycks i Gävle.

Vi tackar Peter varmt för att han

tog sig tid med oss och visst är det skönt att få en morgontidning till frukosten!

Alldeles bredvid tryckpressen ligger naturligtvis packsalen. Hit kommer dom färdiga tidningarna för packning och distribution ut till väntande kunder. Att få en morgontidning på frukostbordet är ganska skönt

□ december 3, 2012 admin Arkiv

"Husen berättar". Föredrag på Officersmässen

-Vad ska vi spara?

-Ja den frågan är inte lätt att besvara!

Per Grundström och intresserade åhörare

Per Grundström, stadsarkitekt i Falu kommun redogjorde för aktuella byggnads- och bevarandeplaner i Falun.

Många vill bo så centralt som möjligt. Det gör att intressen krockar.

Bygga eller bevara? Vilka kriterier är det som gäller? Det finns dels riksintressen, dels lokala intressen.

Lokala intressen finns på många olika nivåer. I vissa miljöer får man inte göra någon som helst förändring,

medan man i andra kan göra vissa ändringar om man bevarar ursprunget. Riksantikvarieämbetet har också en hel del att säga till om.

1988 gjordes en rejäl genomgång här i Falun om vad som var värt att bevara bland både byggnader och miljöer. Nu har man gjort en uppdatering av denna "bevarandeplan".

Som exempel på överraskningar som kan uppstå nämnde Per G att byggnadstillstånd har beviljats för ett nöjespalats på tomten bakom Egnellska huset. Efteråt gjordes en rutinkontroll av det hus som ligger bredvid Egnellska. Och minsann, när man knackade lite i väggarna så blev det ett sound som man inte förväntat sig. Det var bara att plocka fram riktiga mätmetoder och det visade sig att huset är mycket äldre än man tidigare visste och att understa våningen är byggd av slaggbetong. Det framkom bland annat genom att väggarna har betydande tjocklek. Huset måste alltså tas in i bevarandeplanen och får inte förändras. Nöjespalatset får finna sig i att ha ett kulturföremål som granne.

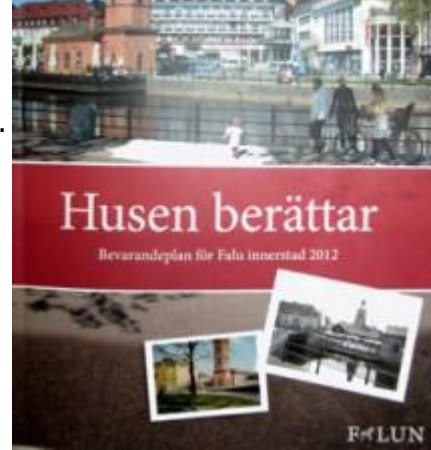
Hur man tänker runt bevarandeplaner i kommunen går att läsa om i Mats Perssons bok "Husen berättar". Den finns att köpa i Akademibokhandeln och på Dalarnas museum. Per Grundström berättade för ca 30 intresserade

åhörare som också fick möjlighet att ställa frågor.

-Vad ska vi spara?

-Ja den frågan är inte lätt att besvara!

□ november 16, 2012 admin Arkiv

Musikafton i Dalasalen

Att inleda en kvällskonsert med ärtsoppa och ett glas punsch lockade 150-talet besökare till DALASALEN vid Dalregementet och Kamratföreningens musikafton. Musiken framfördes av Hemvärnets musikkår Borlänge under ledning av Tomas Hellström. Den blandade repertoaren innehöll bl.a. "Blommande stad", Sunset Boulevard, operamusik som "Ingen må sova", "Marsch i moll" och "Just a gigolo". Den 45 man (och kvinnor) starka kåren avslutade med "Svensk flygarmarsch" av Damberg. Allra sist framfördes traditionsenligt "Dalregementets marsch".

De medaljerade Bjarne Harrung och Ove Stegunger

Bjarne Harrung tilldelas Sveriges Kamratföreningars guldmedalj av Jan-Ola Nyström.

Under kvällen tilldelades

Kamratföreningens ordförande Bjarne Harrung Sveriges Kamratföreningars Riksförbunds medalj i guld efter 12 år som vice ordförande och åtta år som ordförande.

Ove Stegunger tilldelades Kamratföreningens förtjänstplakett i guld efter 30 år i styrelsen.

Medarrangör till kvällens konsert var föreningen Kultur och Miljö i Falun.

Jan-Ola Nyström

”Bakom kulisserna”

Detta var roligt!

Mats Höjer både guidar oss och bjuder på det lilla extra

Vi sattes på hårda prov för att komma in vid teatern.

Inget agerande krävdes dock, tack och lov, utan endast vissa kunskaper om Dalateatern. Vi klarade det med gemensamma ansträngningar och ”turnén” kunde ta sin början.

Vi tågade glatt efter Mats Höjer genom korridorer och fram till den scen där de flesta föreställningar utspelas: ”svarta lådan”, en scen som rymmer 140 personer och går att bygga om i det oändliga. Någon dansföreställning kan man dessvärre inte ha då dansare måste ha minst 24 plusgrader och ett lätt sviktande golv. Scenen i Folkets hus klarar dessa krav men inte Dalateatern.

Dalateatern är också ofta ute på turné. Det ingår i uppdraget. Då gäller det att anpassa scenen efter den plats dit man kommer. Det är faktiskt takhöjden som är viktigast. För att få rätt belysning får inte lamporna vara för nära skådespelarna.

Vid stora föreställningar har man också använt sig av naturen. Hemsöborna på Hellmansö blev en stor succé. Denna regniga sommar fick man endast ställa in 1 (en) gång. Det kunde regna före, efter, lite i pausen men inte under själva föreställningen. Så nog finns det vädergudar. Magasinet är en lokal som har utnyttjats med framgång. ”Spelman på taket” blev en stor succé där.

Man har också barnteater, skolteater och ungdomsteater.

Smedens genialiska läktarkonstruktion

Det blev trångt i det väldiga kostymförrådet

Teatern finansieras av länet och staten samt genom biljettintäkter. Säkerheten är stor. Som kuriositet kan nämnas att många fackuttryck kommer från sjömanslivet då Shakespeare anlät arbetslösa sjömän som scenarbetare. Se där, en kunskap som jag inte hade tidigare.

Mats hade även bjudit in en trubadur till vår stora förnöjelse. Ut går han för att hämta och in kommer Mats Höjer, som underhöll oss med visan Inga-Lill av Allan Edvall. Stora applåder.

Nu traskar vi vidare till "Kultursoppesalen". Här står bl a en av smedens uppfinningar. En publikfrämjande skapelse i form av stolar i en tre-raders konstruktion. Den kan lätt flyttas och ställas upp i lokaler som inte är utrustade med åhörarplatser. Ger med andra ord möjligheter till kulturspridning långt ute i periferin. Konstruktionen har väckt uppmärksamhet och efterfrågats från många håll.

Avslutning, kaffe med dopp

Turnén går vidare uppför trappor, genom kostymförråd, fler gånger med loger, ner för trappa, fram till personalens lunchrum, där smörgås med kaffe väntar på oss. En vidunderlig utsikt bjuds vi också på, även om det är mörka kvällen ute.

Vi hade delat upp oss på två kvällar vilket var bra. Alla som ville komma fick plats.

Mats, vi tackar dig av hela vårt hjärta..

Falu Högre Allmänna Läroverk

Mats Persson berättar

C:a 30 medlemmar mötte upp vid KRISTINESKOLAN. Förrre kommunantikvarien Mats Persson tog täten och vi stegade upp för alla trappor till biblioteket högt uppe under takåsarna. Mats Persson berättade om bibliotekets historia och innehåll. Det inreddes i samband med läroverkets invigning 1866, men föll i glömska på 30-talet, efter flytten i samband med ombyggnaden. Innehållet kom huvudsakligen från Falu Gruva och från

den gamla Trivialskolan.

Det användes som lärjungebibliotek fram till 1930-talet. Därefter företogs en omfattande gallring i samband med flytten.

I biblioteket

Biblioteket innehåller idag bland annat volymer från Hjärtas och Dahlströms donationer. De värdefullaste har flyttats till säkrare ställen. Många volymer har "försvunnit" Katalogisering har delvis genomförts med avstannat eftersom det saknas pengar.

Som kuriosa kan nämnas att det finns delar av en mumie från Thebe i biblioteket.

De skänktes till skolan år 1908 av en tidigare elev Dr A Prag.

Arkeologerna har försökt att fastställa dess kön, med folkhymnen har döpt den till KUNG FALAU.

Efter föredragningen i biblioteket samlades vi i Aulan. Där berättade Lennart Franzén om skolväsendets utveckling från 1620 till våra dagar. Den första skolan 1620 - 1653 hette Falu Pedagogicum.

Därefter byggdes Falu Trivialskola. Den låg bredvid Kristine Kyrka och användes 1653 - 1820. Den hade 5 salar och 125 elever, bland

andra Johan Olov Wallin.

"Kung Falau" vill gärna synas

År 1820 invigdes Högre lärdom- och apologistiska skolan. Den låg på nuvarande Nordeas tomt.

År 1849 invigdes Elementarläroverket i Falun

Lennart Franzén berättar

År 1858 antogs en ny skolreform. Då inrättades Högre elementarskolan med rätt att utbilda studenter som fick tentera i Uppsala för inträde vid universitetet.

År 1866 invigdes slutligen Kristineskolan. Byggnaden hade från början 2 våningar och ritades av Johan Fredrik Åhbom.

Stilen var nyklassicistisk. Den befanns så småningom vara för liten och man beslutade därför år 1905 att bygga på en våning.

Byggnadsstilen förändrades i samband med detta till Jugend. Arkitekt var Clas Bohman.

Falu Trivialskola närmast till vänster

På 1930-talet blev det åter nödvändigt med större utrymmen. Man byggde då till en institutionsbyggand med kemi och fysiksalar samt en gymnastiksal, allt i funkisstil. År 1949 blev åter kostymen för trång. Man tvingades då att använda filialer i skolans närhet. Slutligen flyttade skolan till Lugnet år 1983.

Kristineskolan har haft en lång och skiftande historia. Glädjande nog används den fortfarande som skola. Fortfarande kan eleverna samlas i den gamla aulan, i stort sett orörd, med sina vackra fönster och generösa ljusinsläpp.

Fortfarande kan man gå i de gamla kalkstenstrapporna som har fått gropar av oräkneliga fötter. Fortfarande kan man besöka det gamla delvis okatalogiserade biblioteket med dess hemlighetsfulla (och lite skrämmande) innehåll.

I den vackra aulan med Nanna-Lisa i förgrunden

□ september 24, 2012 admin Arkiv

Arctic Paper i Grycksbo

Bruket

En riktigt varm och härlig sommar- dag hade lockat 33 st till detta studie- besök

Kaj Johansson tog emot oss och öns- kade välkomna.

Besöket började med en genomgång av brukets historia, nuvarande status och framtida mål. Bruket har anor sedan 1740.

Idag jobbar man mycket med mil- jöfrågorna. Som exempel kan nämnas att man redan nu producerar en stor del av den egna energiförbrukningen från egen biobränslepanna. Massa, lera och andra insatsråvaror köps utifrån. Alla möjligheter att utnyttja returtransporter beaktas. Järnvägslösningen som man restaurerade för ett antal år sedan visade sig dock bli för dyr med omlastning i Borlänge. Nu går allt på bil direkt till utskeppningsham- narna. Försäljningen går mestadels utomlands (83%).

Kaj Johansson

Affärsidén är att tillverka det bästa pappret för trycksaker. ännu så länge ligger man i framkant och det gäller att hålla den positionen. Bl a kan nämnas att "den nakne kocken" absolut skulle trycka sina kokböcker på papper från Grycksbo. Det är ju ingen idé att skapa konstverk om tryck- underlaget är undermåligt.

Efter genomgången blev det dags att göra en rundvandring. Nu fick vi se och uppleva vad Kaj hade talat om. Hela tillverkningsprocessen! Det blev en rundvandring på säkert 2 km. Vi gick ge- nom svalka, djungelvärme, dofter och ljud. En dramatisk vandring där man förundrades över allt.

Man jobbar i 3-skift, alla dygn utom midsommar och jul-nyår. Då ses maskinpar- ken över. Personalen jobbar i 10 dagar och är sedan ledig i 7. Jättebra tyckte en tillfrågad mor, som gladdes över all tid hon fick med barnen. Från att ha varit ca 1000 personer i början av 1960-talet är antalet nu nere i drygt 400. Samtidigt pro-

duceras mer papper. Teknikens under!

Samling vid "kajen"

Någon undrade om det tillverkades handgjort papper nu. Och på det var svaret att endast Karl-Erik och en tjej från Sollerön ägnade sig åt den tekniken. Nuvarande ägare är en norsk redare och huvudkontoret ligger i Warsawa

Vi tackar Kaj för att han tog sig tid med oss och gav oss värdefull information om verksamheten på en av kommunenes största arbetsplatser

□ maj 23, 2012 admin Arkiv

Studiebesök på SVT Dala

Vi var 35 stycken som hade samlats utanför SVT:s nya lokaler i Egnellska huset för ett studiebesök. Vädret var kallt och Karin kom och släppte in oss i värmen.

Väl inne tog Anders Hansson över värdskapet.

Vi fick lite historia och från och med 1994 blev det Gävle-Dala som lokalnytt heter idag. Redaktionen består

av en medarbetare i Sälen, tre i Gävle, en i Hudiksvall och sex och en halv i Falun. Lokalen är på 9.000 kvm och finns på två våningar. även programproduktionen för teckenspråksverksamheten finns i Faluns lokaler. Vi är över 80.000 personer i Sverige som har stor glädje av den produktionen. 10 personer arbetar med den verksamheten.

Att Anders har deadline i ryggmärgen syns tydligt på bilden. Han hade järnkoll på sändningstider utan att en gnutta nervositet kunde skönjas. Vi var ju många att ha koll på. över 20 år i branschen har satt sina spår på ett positivt sätt. GävleDala jobbar enbart med nyhetssändningar vilket vi var många som beklagade. Det producerades ju en hel del uppskattade program härifrån. Men nu har det centraliserats till Stockholm. Vissa program görs även i Göteborg, Malmö och Norrköping.

Vi fick en genomgång över hur sändningarna går till. Själv har jag alltid varit övertygad om att studion kryl-

lade av folk.

Men icke.

I studion är programledaren ensam med sitt manus bakom en väl tillsluten dörr. Till hjälp finns ett manus samtidigt går det att läsa texten i en monitor bredvid Kameran vad som

skall sägas. Vilken kamera som är aktiv vid specialt inslag står i Manuset samtidigt så tänds en lampa på den kamera som är aktiv. Detta går man igenom innan sändningen.

Det finns fyra kameror i studion och i en av dem har vi lyckats fånga några av våra deltagare.

Vad som kommer att hända med den filmen vet jag inte

Desken eller hjärtat av verksamheten. Här görs kvällens program upp, Vad som skall sändas, vem som skall göra vad. Nyhetsredaktören bestämmer i samråd med övriga. Platschef och ansvarig utgivare är Nina Funke. Lite obemannat över natten men det finns alltid någon som har jour. Och nästan alltid är det Bengterik Busk som har den.

Vi fick också möjlighet att kika in i kontrollrummet inför sändningarna. Halva gruppen kl 18.10 och andra halvan kl 19.15 Kontrollrummet var

bemannat med tre tekniker varav en hade kontakt med den ensamma programledaren i det slutna rummet. Som synes på bilden var det många kameror som man kunde se samtidigt med olika program varav en ka-

mera följde den egna sändningen.

Vi tackar SVT Dala och Anders Hansson med medarbetare för en intressant kväll.

Nu kommer åtminstone jag att se med lite andra ögon när jag tittar på lokalt nytt.

□ maj 14, 2012 admin Arkiv

Historisk vandring genom Grand Hotell

Ytterligare en punkt lades till i kursen "Falun-staden som försvann".

I den sista och avslutande programpunkten fick vi veta mer om hotellet som startade år 1930. Örjan Hamrin berättade som vanligt initierat och intressant.

Vackra deltagare i vacker salong under vackra takkrono

Första hotelldirektören var Axel Lindmarker. Och han kom till liv igen genom Magnus Hård af Segerstad.

Magnus itrådde sig ytterligare roller såsom bokhandlare Nordin, järnvägsbyggare Adelsköld samt rektor Dahlbäck. Det är roligt att intresset är så stort för vår stad och att det alltid finns mer att berätta eller/och sådant som tål att upprepas.

Hela kursen har haft mellan 50-60 deltagare varje gång.

En succé som kanske kan gå i repris!

Kursledningen i egenskap av Jan-Ola Nyström och Örjan Hamrin tackade Magnus och samtliga deltagare.

Örjan Hamrin så som vi är vana att se honom här tillsammans med Magnus Hård af Segerstad framför en av de underbara väggarna på Grand

Tingsrätten i Falun

Lars-Erik Bergström
bakom skranket

Vi var 30 stycken (fullbokat) som hade samlats utanför Tingsrättens huvudentré. Våren som börjat så lovande hade kommit av sig och vädret bestod av en bitande vind och strålände solsken. Detta gjorde att många av oss drog sig till solens värmande strålar. När porten slogs upp tog lagman Lars-Erik Bergström varmt emot oss.

Den nya byggnaden stod färdig för inflyttning 2004. 47 personer har sin anställning där.

Det är 11 domare, 11 notarier (jurister under utbildning) samt administration. I samma byggnad huserar också Förvaltningsrätten, därav namnet Domstolarna.

Vi började i en den stora vänthallen som också är själva hjärtat i byggnaden. Här finns bl. a. reception, vaktmästeri, sekretariat. Dessa utför ett viktigt arbete genom att planera alla förhandlingar, skicka ut kallelser och visa besökare till rätta i lokalerna. Här finns också separata rum för vittnesstöd. Brottsofferjouren har också ett rum här.

På andra våningen finns 12 förhandlingsrum av varierande storlek och där pågår förhandlingar i minst hälften av dessa samtidigt. Det finns mindre rum som fungerar som förberedelserum eller för mindre tvister där mycket kan lösas genom samtal. Några mellanstora rum finns också, där mer komplicerade frågor behandlas. Dessutom finns en stor förhandlingssal som också fungerar som säkerhetsal. Där är säkerheten så rigorös som bara möjligt är. Den används vid grövre brottslighet.

Numera filmas alla förhandlingar och filmerna sparas tills dess att tiden för överklagande har passerat. Det går också att höra vittnen från annan ort genom videoupptagning, vilket underlättar för vittnen att ställa upp. Allmänheten är välkommen att bevittna alla förhandlingar med undantag av dem som förekommer

Intresserade medlemmar
i ett av samtalsrummen

bakom låsta dörrar.

Det var skönt att få en nyanserad och avdramatiserad bild av arbetet inom Tingsrätten. Lars-Erik berättade på ett lågmäلت och behagligt sätt om verksamheten. Det kändes bra. Man har ju fått den mesta kunskapen om rättsväsendet genom vår enorma deckarflora. Vi fick också tillfälle att ställa frågor vilket ivrigt utnyttjades.

Ett stort varmt tack till Lars-Erik.

□ april 3, 2012 ☞ admin ☞ Arkiv

Årsmöte på officersmässen, Dalregementet

Falu dans- och musikskola spelar

Ordförande hälsade alla välkomna.

Innan årsmötet fick vi skön underhållning av elever från Falu dans- och musikskola. Det var Jirapas Suwannopas-piano, Alma Lind-violin och Madelene Franzen-cello. Denna trio framförde ungersk kammarmusik. Läraren Mario Gropsiano var också med som support.

Årsmöteshandlingarna löpte på enligt dagordningen. En ny kassör efter avlidne Bengt Ekström valdes och han lyster till namnet Stig Back samt en ny suppleant, Pelle Granbom som efterträder Staffan Nilsson som istället går in i vår valberedning. Vi önskar dessa båda varmt välkomna till vår styrelse.

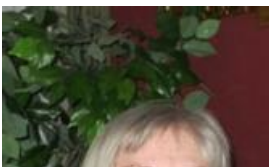
Under mötet bestämdes också att höja medlemsavgiften till 100,- för person samt 130,- för familj. Kostnaderna stiger och så även för Kultur och Miljö. Inga protester mot detta hördes.

Under övriga frågor passade Gunnar Söderberg på att ge vår ordförande en eloge för vår årsbulletin "Medlemskontakt" där vet vi att Jan-Ola lägger ner ett stort arbete. Gunnar kunde också berätta om gamla skoltider vilket fick många att nicka igenkännande.

Årsmötet pågår

Efter årsmötet blev det en bensträckare och nu omvandlades utrymmet till restaurangdel. Vi kunde avnjuta en jättegod smörgås komponerad av vår egen Lotta samt dryck.

För att skapa lite extra spänning hade vi ett lotteri där Falu Kuriren och Dalarnas museum sponsrade med fina vinster. Dragningen sköttes av Erik Uhrbom och detta gjorde han på

Inga-Lill
i närbild

sitt eget lite underfundiga vis.

Nu blev det mer musikunderhållning då Alma Lind och Medelene Franzen framförde varsitt Solostycke.

Som avrundning på en trevlig afton serverades kaffe med "dammsugare" och lite privat samspråk.

PS

Protokollet finns här==>[Protokoll 2012](#)

□ mars 14, 2012 ☞ admin ☞ Arkiv

Visning av Bergalid

Bergalids salar
beskådas

Ett 45-tal medlemmar hade anmält sig till Erik Uhrbom för besöket vid Bergalid onsdagen den 8 februari 2012.

Ehrling Sjöberg, som tidigare varit ledamot av vår förenings styrelse, hälsade oss välkomna i den magnifika hallen. Stora delar av husets nordöstra dels övre våning hade erhållit stora skador och underliggande våningar tagit stryk av vattenbegjutningen

vid släckningsarbetet.

Ehrling, som deltagit från branddagen i juli 2010 till dess lokalerna kunde tas i bruk hösten 2011, berättade ingående och engagerat hur han och skickliga hantverkare från Falun lyckats rädda inventarier och återskapa detaljer i inredningen.

Efter inledningen tog vi trappan till övervåningen och visades de delar av huset som från början varit Erik Johan Ljungbergs bostad.

Kaffe och bröd erbjöds i spegelsalen efter att arbetsrum matsal och salonger på nedre våningen visats. Ehrling fortsatte att informera under kaffedrickandet, bl. a om arbetet att söka rätt motiv med blommönster till tapeten som nu pryder salongen.

Ordföranden tackade Ehrling för kvällens utförliga och drygt 2 timmar långa beskrivning av den drygt 110-åriga byggnadens pietetsfulla renovering och de nöjda besökarna kunde göra sig hemåt i den inte alltför besvärande kylan. Noterat av Jan-Ola Nyström